

CCIT Praha 2023

K pozornosti ctih. P. Claude Dumas
Predsedu CCIT
(Medzinárodného katolíckeho výboru pre Rómov)

Vatikán, 6. marca 2023

Posolstvo
J.E. Kardinála Michaela Czerneho, SJ
Prefekta Dikaastéria pre službu integrálneho ľudského rozvoja
pri príležitosti výročného stretnutia
Medzinárodného katolíckeho výboru pre Rómov (CCIT)
Praha, 21. – 23. apríla 2023
„Kríza a zraniteľnosť, zdroj zmien“

Pán predsedu,

Drahí priatelia,

Som rád, že vám môžem adresovať toto posolstvo pri príležitosti výročného stretnutia Medzinárodného katolíckeho výboru pre Rómov, ktoré sa bude konať v Prahe od 21. do 23. apríla 2023 na tému „Kríza a zraniteľnosť, zdroj zmien“ ..

Téma tohto stretnutia je veľmi aktuálna. Ako poznamenal pápež František v *Posolstve k Svetovému dňu pokoja* z 1. januára 2023: „Po troch rokoch [krízy] nastal čas, aby sme si našli čas na to, aby sme sa pýtali, učili sa, rástli a dovolili si byť transformovaní individuálne, ale aj ako komunita“. Svätý Otec nás tiež vyzýva, aby sme sa „opýtali sami seba: čo sme sa naučili z tejto pandemickej situácie? Aké nové cesty by sme mali podniknúť, aby sme sa vymanili z reťazi našich starých zvykov, aby sme boli lepšie pripravení, aby sme sa odvážili byť novými? Aké známky života a nádeje môžeme pochopiť, aby sme sa pohli vpred a pokúsili sa urobiť náš svet lepším?“.

Keďže vás vyzývam, aby ste hľadali odpovede na tieto otázky v kontexte výmeny názorov, ktorá bude charakterizovať tieto dni úvah, rád by som vám ponúkol niekoľko krátkych zamyslení, ktoré by mohli inšpirovať vaše debaty.

Zdravotná kríza spôsobená Covid-19, ako vieme, mala neúmerný dopad na určité skupiny, vrátane rómskej populácie. Tí druhí, ktorých sociálna zraniteľnosť je dobre známa, boli zasiahnutí nielen zdravotnými dôsledkami pandémie, ale aj dôsledkami, ktoré mala na svet neformálnej práce, v ktorej pracuje väčšina Rómov, čím sa náhle zvýšila miera nezamestnanosti, už i tak veľmi vysoká.

Vieme však, žiaľ, že kríza neskončila, ale možno naopak umocnila pocity podozrievavosti, strachu, pohrdania - niekedy až nenávisťi - voči Rómom, ktoré sú propagované na sociálnych sieťach a v najzávažnejších prípadoch, našli ozvenu v prejavoch a rozhodnutiach niektorých politických vodcov, čo sa pretavilo do skutočných činov intolerancie, diskriminácie alebo vylúčenia, ktoré mnohým Rómom bránia plne sa zúčastňovať na živote spoločnosti¹.

Závažnosť týchto fenoménov, ktoré sú vo svojej podstate nezlučiteľné s evanjeliom, nás nemôže nechať ľahostajnými. Všetci sme povolani, v rozmanitosti nám zverených úloh

¹ Porov. PÁPEŽ FRANTIŠEK, *Prihovor pre účastníkov Svetovej konferencie na tému: „Xenofóbia, rasizmus a populistický nacionalizmus v kontexte svetovej migrácie“*, 20. septembra 2018.

a zodpovedností, zaviazat' sa za to, aby kultúru „plytvania“ a ľahostajnosti napokon nahradila kultúra starostlivosti, ktorá považuje každú ľudskú osobu za odraz Božej lásky k ľudstvu.

Hodnotnú prácu, ktorú vykonávate s rómskym obyvateľstvom, považujem za prejav tejto kultúry starostlivosti, drahej pápežovi Františkovi a celej Cirkvi. V skutočnosti práca, ktorú vykonávate, predstavuje nielen príklad občianskej angažovanosti, ale aj skutočné svedectvo viery, ktoré si zaslúži celé ocenenie cirkevného spoločenstva, pretože Rómovia sú skutočne, ako povedal svätý Pavol VI., „v srdci Cirkvi“².

Je isté, že nechýbajú výzvy a cesta k plnej integrácii Rómov do spoločnosti nie je bez prekážok. Verím však, že tri slová, ktoré pápež František zvolil za krédo Svetových stretnutí ľudových hnutí – pôda, práca a bývanie –, by mohli predstavovať toľko cieľov, o ktoré sa treba usilovať, aby sme prispeli k budovaniu inkluzívnejších spoločností, vrátane pre Rómov.

Zároveň, aby mohli lepšie plniť svoje poslanie u rómskych národov, je potrebné, aby sociálni činitelia boli – ak použijem nádherný výraz pápeža Františka – ako „pastieri preniknutí pachom svojich ovečiek“. Taktiež, keďže integrácia je obojsmerný proces, ktorý si vyžaduje určitú zmenu zo strany všetkých zúčastnených strán, je potrebné trénovať trpezlivé a neustále počúvanie požiadaviek toho druhého, ako aj úprimný a otvorený dialóg. V tejto súvislosti by som rád pripomenul, že model spoločnosti, ktorý nám Svätý Otec navrhuje „*Modelom tu nie je guľa bez rozdielov vo svojich súčastiach, kde každý bod na povrchu je rovnako vzdialený od centra a jednotlivé body sa nelíšia jeden od druhého. Modelom je skôr mnohosten predstavujúci spojenie všetkých súčastí, ktoré si však zachovávajú vlastnú originalitu*“³.

Okrem toho je potrebné pracovať na autonómii a budovaní dobrej odolnosti rómskych komunít, aby neboli bezmocné v novej kríze. Preto vás pozývam, aby ste nasledovali výzvu pápeža Františka hľadať prostriedky konania pre tých, ktorí zostali pozadu, aby sa mohli stať tvorcami, *protagonistami* spoločenských zmien.

Napokon je nevyhnutné pracovať na zvyšovaní povedomia majoritnej spoločnosti ako celku, na všetkých úrovniach a najmä na úrovni miestnych komunít, pretože najlepším spôsobom, ako prekonať predsudky (na jednej aj druhej strane), zostáva vzájomné poznanie.

Chcem preto ukončiť toto posolstvo tým, že vás pozývam, aby ste sa stali budovateľmi vzťahov medzi Rómami a *Nerómami (Gadžé)*, staviteľmi mostov medzi týmito dvoma svetmi, ktoré sa niekedy zdajú byť vzdialené, no v skutočnosti ich tvoria bratia a sestry, rovnocenní členovia jednej ľudskej rodiny.

Prajem vám úspešné pracovné dni!

² PAVOL VI., *Homília počas návštevy v medzinárodnom rómskom tábore*, 26. septembra 1965.

³ PÁPEŽ FRANTIŠEK, *Apoštolská exhortácia „Evangelii gaudium“*, 24. novembra 2013, č. 236.